

Žymių Tauragės datų kalendorius 2015 m.

Istorinės datos

Šiomet sukanka:

630 metų, kai **1385 m.** paminėtas Pryšmantų kaimas (iki XVI a. vidurio vadintas Ariškiais).

620 metų, kai **1395 m.** kryžiuočių sudarytuose karo kelių į Žemaitiją aprašuose minimi Tauragės rajono kaimai: Ringiai, Greižėnai (Lauksargių sen.), Pryšmantai (Žygaičių sen.).

360 metų, kai **1655 m.** Tauragė su dvaru perduota Lietuvos kariuomenės etmonui Jonušui Radvilai.

350 metų, kai **1665 m.** sudarytame Ragainės apskrities žemėlapyje minimi Tauragės rajono kaimai: Kuisiai, Lauksargiai, Gilandžiai.

290 metų, kai **1725 m.** rašytiniuose šaltiniuose paminėtas Adakavas.

255 metai, kai **1760 m.** rašytiniuose šaltiniuose paminėta Skaudvilė.

220 metų, kai **1795 m.** po trečiojo Lietuvos ir Lenkijos padalinimo Tauragė pateko Rusijos valdžion.

210 metų, kai **1805 m.** Tauragė perduota kunigaikščiui Platonui Zubovui. Dvarą valdė jo patikėtiniai.

200 metų, kai **1815 m.** Tauragės miestą siaubė didelis gaisras.

110 metų, kai **1905 m.** iškilo naujas Tauragės gaisrinės pastatas. (Kituose šaltiniuose nurodomi 1900 metai).

100 metų, kai **1915 m.** vasario 5 d. vokiečiai antrą kartą užėmė Tauragę. Dėl Pirmojo pasaulinio karo karinių operacijų kilę gaisrai sunaikino beveik visą miestą.

Susprogdintas XIX a. II p. per Jūros upę pastatytas tiltas.

Karo reikmėms pro Tauragę lygiagrečiai plentui buvo nutiestas siaurasis Lauksargių-Radviliškio geležinkelis. Siauruko geležinkelio stotis veikė dabartinėje Šilalės gatvėje.

Suformuotos I pasaulinio karo metu žuvusių vokiečių ir rusų kareivių kapinės dabartinėje Dariaus ir Girėno bei Bernotiškės gatvių sankryžoje.

90 metų, kai **1925-11-08** Tarbuto draugija įsteigė žydų progimnaziją. Mokykla veikė Šilalės gatvėje, žydų bendruomenės namuose.

Atidaryta Tauragės vandens matavimo stotis.

1925 m. kovo 12–14 dienomis vyko Tauragės mokytojų seminarijos moksleivių streikas, kuriame buvo išreikštas nepasitenkinimas Lietuvos Vyriausybe.

80 metų, kai **1935 m.** Tauragei suteiktos I eilės miesto teisės.

Mieste įvestas dalinis vandentiekis ir kanalizacija.
Pastatyti Tauragės banko rūmai (architektai - A. Funkas ir M. Songaila).
Tauragės dvare įkurdintas Lietuvos kariuomenės 3-iasis dragūnų geležinio Vilko pulkas.
Prie Jūros upės užtvankos pradėjo veikti J. Gudžiūno hidroelektrinė.
1935-03-03 pasirodė vienkartinis laikraštis „Tauragės žinios“.
1935-05-26 išėjo vienkartinis leidinys „Tauragės aidas“.

70 metų, kai **1945-01-05** pradėtas leisti Tauragės rajono laikraštis. Iš pradžių jis vadinosi „Tarybinis valstietis, nuo 1945-02-10 - „Tarybinis žodis“, nuo 1962-04-25 – „Leniniečių balsas, nuo 1989-07-06 – „Tauragiečių balsas“, nuo 1990-01-04 – „Tauragiškių balsas“. Leidyba nutrūko 2012-12-28.

1945 m. atidaryti Tauragės gimdymo namai.

50 metu, kai **1965 m.** atidaryta Sūrių gamykla.

Pastatytas televizijos retransliacijos bokštas (1991 m. pakeistas nauju, galingesniu).

I vid. mokykla persikėlė į naują pastatą dabartinėj Prezidento gatvėje.

Pastatytas dabartinės Savivaldybės administracijos pastatas, statomi pirmieji penkiaaukščiai namai (Dariaus ir Girėno g. 28, 30, 32, 34).

1965-12-20 Tauragės rajoninėje katilinėje užkurtas pirmasis katilas.

40 metų, kai **1975 m.** Tauragėje susibūrė Knygos bičiulių draugija.

25 metai, kai **1990-09-01** įkurtas Tauragės krašto muziejus (iki 2010-02-01 vadinosi Tauragės „Santakos“ muziejus).

Atstatytas paminklas Šaulių sąjungos įkūrėjui Vladiui Putvinskiui-Pūtviui.

Vinco Kudirkos biustas perkeltas į skverelį prie evangelikų liuteronų bažnyčios.

Tauragės politechnikumas reorganizuotas į Žemės ūkio ir technikos mokyklą, kuri persikėlė į naujus rūmus.

20 metų, kai **1995 m.** pakeitus Lietuvos Respublikos administracinę sistemą Tauragė vėl tapo apskrities centru.

Žymių kraštiečių sukaktys ir jubiliejai

Šiomet sukanka:

Sausis

2 d. – 90 metų, kai 1925 m. Skaudvilėje (Tauragės r.) gimė **Rene Barščiauskas** – žymus pedagogas, pirmasis Vokiečių bičiulių draugijos Tauragėje pirmininkas, Tauragės garbės pilietis (1994 m.). 2009 m. apdovanotas Tauragės apskrities viršininko garbės ženklu „Už nuopelnus Tauragės apskričiai“. Mirė 2009-07-22 Tauragėje.

21 d. – 70 metų, kai 1945 m. Skiržemės k. (Tauragės r.) gimė **Jonas Genys** matematikas, pedagogas, Šiaulių universiteto matematikos katedros docentas, matematikos mokslų daktaras, Šiaulių miesto politinis ir visuomenės veikėjas. Mirė 2013-04-05 Šiauliuose.

Vasaris

17 d. – 85 metai, kai 1930 m. Kuisių k. (Tauragės r.) gimė **Juozas Jasaitis** – pedagogas, literatūros tyrinėtojas, prozininkas, humanitarinių mokslų daktaras. Mirė 2010-07-29 Kaune.

Kovas

3 d. – 90 metų, kai 1925 m. Staiginės k. (Tauragės r.) gimė **Pranas Šebeda** - teisininkas, bibliotekininkas, kraštotyrininkas. 1955–1962 m. jis vadovavo Tauragės rajono bibliotekai. 1964 m. Kraštotyros draugijos Tauragės rajono pirmojoje konferencijoje buvo išrinktas šios draugijos tarybos pirmininku. Mirė 1972-02-23 Tauragėje.

Balandis

3 d. – 80 metų, kai 1935 m. Vainuto k. (Šilutės r.) gimė bibliotekininkė **Birutė Janina Venckienė**. Tauragės rajono gėlininkų draugijos pirmininkė, Tauragės rajono mokytojų senjorų klubo vadovė, 1958–1978 m. dirbo Tauragės viešojoje bibliotekoje, 1963–1978 m. buvo šios bibliotekos direktorė.

6 d. – 50 metų, kai 1965 m. Mociškių k. (Šilutės r.) gimė **Sigitas Kancevyčius** - režisierius, menotyros magistras, poetas, fotografas, Lietuvos fotomenininkų sąjungos narys. Nuo 2009 m. Tauragės rajono savivaldybės Birutės Baltrušaitytės viešosios bibliotekos direktorius.

27 d. – 60 metų, kai 1955 m. Tauragėje gimė **Anastazija Pečkaitienė** – kultūros darbuotoja, literatė.

Rugpjūtis

12 d. – 130 metų, kai 1885 m. Skaudvilėje (Tauragės r.) gimė **Jonas Fledžinskis** – kooperatininkas, visuomenės veikėjas, 1928–1940 m. buvo Žemės ūkio rūmų valdybos pirmininkas. Prisidėjo prie žemdirbystės kultūros kėlimo, agronomų rengimo, kooperacijos plėtojimo, veislininkystės darbo, valstiečių švietimo. Mirė 1965 m.

Rugsėjis

22 d. – 80 metų, kai 1935 m. Tauragėje gimė **Bronislovas Jagminas** – žurnalistas, kraštotyrininkas, Lietuvos politinis bei visuomenės veikėjas, 1992–1996 m. Seimo narys.

23 d. – 80 metų, kai 1925 m. Tauragėje gimė **Leonas Gudelis** – gydytojas, Tauragės bičiulių draugijos Vokietijoje įkūrėjas, Tauragės Garbės pilietis. 1994-07-01 apdovanotas LDK Gedimino ordino medaliu. Mirė 2000-11-05 Vokietijoje.

27 d. – 80 metų, kai 1935 m. Gaurėje (Tauragės r.) gimė **Nijolė Jautakienė** – chorvedė, dirigentė, muzikos mokytoja ekspertė, Kauno sakralinės muzikos mokyklos direktorė. 1955–1968 m. gyveno ir dirbo Tauragėje. 1956 m. suorganizavo Tauragės dainų ir šokių liaudies ansamblių „Jūra“ ir iki 1960 m. jam vadovavo. Gyvena Kaune.

Spalis

13 d. – 85 metai, kai 1930 m. Batakių k. (Tauragės r.) gimė **Jadvyga Lengvinaitė-Šitikovienė** – tautodailininkė, tapytoja. Mirė 2014-02-14.

24 d. – 75 metai, kai 1940 m. Treinosios k. (Tauragės r.) gimė **Birutė Baltrušaitytė-Masionienė** – poetė, prozininkė, vertėja ir literatūros mokslininkė, Vilniaus universiteto profesorė. Mirė 1996 m. Vilniuje.

Lapkritis

7 d. – 50 metų, kai 1965 m. Tauragėje gimė **Virginijus Bartušis** – muzikos mokytojas metodininkas, Tauragės rajono savivaldybės kultūros centro direktorius, šio centro dainų ir šokių ansamblio „Jūra“ meno vadovas. 2014 m. jam įteiktas Lietuvos kultūros centrų asociacijos apdovanojimas „Auksinis feniksas“ nominacijoje „Geriausias metų kultūros centro vadovas“.

14 d. – 150 metų, kai 1865 m. Vyžuonose (Utenos r.) gimė **Vincentas Kemėšis** – kunigas, vertėjas. 1897–1917 m. su pertraukomis jis buvo Tauragės klebonas. V. Kemėšio pastangomis 1899–1904 m. pastatyta mūrinė Tauragės Švč. Trejybės bažnyčia. Nuo 1906 m. Tauragėje organizuodavo lietuviškus vakarus. Mirė 1946-01-23 Kupiškyje.

Gruodis

18 d. – 90 metų, kai 1925 m. Tauragėje gimė **Tomas Kairiūkštis** – gydytojas patologas, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras, medicinos mokslų daktaras. Mirė 2003-01-16 Vilniuje.

*Parengė: Tauragės B. Baltrušaitytės viešosios bibliotekos
Informacijos skyriaus vyr. bibliografė Laima Pikčiūnienė*